

SUDSKA HRONIKA: SLUCAJ MILOSEVIC

Author: [Ana Uzelac](#)

Bezuspesan nastup svedoka odbrane.

Sudjenje bivsem jugoslovenskom predsedniku Slobodanu Milosevicu nastavljeno je ove sedmice tako sto je jedan od njegovih svedoka odbrane nehotice podrzao navode optuzbe. Naime, on je ukazao na postojanje tajne komandne strukture, zahvaljujuci kojoj je moguće uspostaviti vezu izmedju okrivljenog i zlocina koji su cinjeni na Kosovu.

Izgledalo je da svedok pokusava da pokaze kako je jugoslovenska vojska vodila legitimnu borbu protiv albanskih gerilaca, koji su tokom vazdusnih napada NATO-a na Srbiju, u prolece 1999., navodno pokusali da uspostave kontrolu nad juznom srpskom pokrajinom.

Ali, tokom druge sedmice svog svedocenja, general jugoslovenske vojske Bozidar Delic je sudu predocio dokumenta koja potvrđuju postojanje i definisu nadležnost Zajednicke komande za Kosovo i Metohiju – jednog od organa ciji znacaj Milosevic sve vreme pokusava da minimizira.

Milosevic se tereti za organizovanje operacije masovnog etnickog ciscenja, koja se na Kosovu odigrala u vreme trajanja vazdusnih napada NATO-a na Srbiju. Tada je, u periodu od marta do juna 1999., oko 800,000 kosovskih Albanaca – uz sistematsku pljacku, silovanja i ubistva – bilo proterano u susednu Makedoniju ili Albaniju.

Tuzioci tvrde da je doticnu operaciju isplanirala i nadzirala Zajednicka komanda – paralelna zapovedna struktura, koja je bila potpuno nezavisna od redovnog vojnog ili policijskog lanca komandovanja, ali je pritom ipak upravljala jedinicama srpske policije i jugoslovenske vojske.

U sastav pomenutog tela ulazili su ne samo oni policijski i vojni zvanicnici koji su se nalazili na Kosovu, nego i politicari koji su bili u neposrednom kontaktu sa Milosevicem.

Okrivljeni je ostao pri tvrdnji da je u pitanju bilo puko «koordinaciono telo», koje je omogucavalo razmenu informacija izmedju vojnih i policijskih komandanata i nije imalo ovlascenja da izdaje bilo kakva naredjenja.

Dve demokratske vlade u medjuvremenu nisu uspele da pronadju arhivu Zajednicke komade, koju su, jos pre nekoliko godina, zatražili tuzioci Haskog tribunala. Prosle je godine u Beogradu cak pokrenut i krivicni postupak protiv bivseg Milosevicevog sefa kabineta, Gorana Milinovica, koji se sumnjici za njeno unistenje.

Medjutim, ispostavilo se da se medju stotinama dokumenata koje je Delic doneo sa sobom u nameri da pokaze kako jugoslovenska vojska ni pre ni tokom rata ni na koji nacin nije krsila ljudska prava, nalazi i jedno naredjenje koje je izdala Zajednicka komanda.

Ono je oznaceno kao «strogo poverljivo» i zavedeno pod brojem 455-63, a ticalo se o vojne operacije koju je Delic trebalo da izvede u zoni vlastite nadležnosti, na jugozapadu Kosova.

Svedokov iskaz prekinuo je sudija O'Gon Kvon (O'Gon Kwon) iz Juzne Koreje, koji je ukazao na okolnost da u zaglavlju naredjenja stoji «Zajednicka komanda za Kosovo i Metohiju», i upitao ga sta to zapravo znaci.

Usledilo je iscrpno i povremeno nadrealno ispitivanje, tokom kojeg su sudije uspele da od svedoka izvuku i one podatke koje on, po svemu sudeci, nipošto nije nameravao da im otkrije.

Nakon sto je potvrdio da u zaglavlju zaista stoji oznaka Zajednicke komande, svedok je u prvi mah nastojao da izgleda iznenadjeno, pokusavajući da kaze kako «nikada nije obracao paznju» na to odakle stizu naredjenja.

A kada je zamoljen da objasni sta bi takvo zaglavlje moglo znaciti, svedok je rekao da je pomenuto telo po njegovom misljenju bilo aktivno tokom 1998., kada su se predstavnici jugoslovenske vojske i srpske policije cesto sastajali u kosovskoj prestonici Pristini, gde je vrsena «koordinacija njihovih terenskih aktivnosti».

I tako je, mimo plana, veci deo svog proslosedmicnog svedocenja Delic potrosio u nastojanju da pokaze kako je tokom 1998. jugoslovenska vojska delovala odvojeno od srpske policije, uglavnom stiteci drzavne granice i tek veoma retko izvrsavajući zadatke unutar samog Kosova.

U zaglavlju se Zajednicka komanda pominje zbog toga sto – kako je svedok objasnio – «da stoji samo 'Pristinski korpus', ono [naredjenje] ne bi bilo obavezujuce za policiju». Time je potvrđjena teza optuzbe da je Zajednicka komanda ipak izdavala naredjenja, te da su ta naredjenja bila podjednako obavezujuca i za policiju.

Podstaknut sudijskim pitanjima, Delic je potom nastavio sa iznosjenjem podataka cije obelodanjivanje ne ide na ruku okrivljenom. Rekao je da ne zna ko je bio zaduzen za rad Zajednicke komande, ali je u tom kontekstu ipak pomenuo bivseg potpredsednika jugoslovenske vlade Nikolu Sainovica, koga i tuzioci smatraju kljucnom karikom unutar paralelnog, politickog lanca komandovanja, na cijem se celu nalazio Milosevic.

Delic je potom brzopleto pokusao da ubedi sudije u to kako on licno «nikada nije izvrsavao bilo kakva naredjenja koja su stizala od civila», nego samo ona koja je slao Pristinski korpus.

Dugo ispitivanje okoncano je tako sto je sudija Kvon otkrio i objavio da su uoci vazdusnih napada NATO-a naredbe Pristinskog korpusa i Zajednicke komande nosile sluzbene brojeve cijih su prvih nekoliko cifara bile identicne – sto potvrđjuje da je Zajednicka komanda preuzela nadleznost nad vojskom, ukljucujući cak i zvanicne linije komunikacije.

Prethodno je najveći deo Delicevog svedocenja protekao u opisivanju narastajucih tenzija na Kosovu tokom prve polovine 1998., kada su albanski gerilci na Kosovu poceli da napadaju vojne konvoje. Svedok je tvrdio i da su upravo takve zasede i prisilile vojsku – ciji je osnovni zadatak bilo cuvanje granica krnje Jugoslavije – da se upusti u dejstvovanja po dubini kosovske teritorije.

Delic je sudu predocio i citav niz naredbi koje je licno izdao tokom 1998. i 1999., a u kojima je od svojih vojnika zahtevao postovanje Zenevske konvencije, adekvatno ponasanje prema zarobljenicima, kao i to da bez preke potrebe – pogotovo kada je rec o civilima – ne otvaraju vatru.

No, u nekima od tih naredbi stoji i da «civilno stanovništvo mora biti iseljeno sa podrucja» na kojima je angazovana vojska – pri cemu od svedoka nije zatrazeno da objasni da li je civilima na bilo koji nacin pomagano da se vrate.

U okviru istog sudskog postupka, prethodno je nekoliko predstavnika vojske posvedocilo da je Delic licno

organizovao operacije pljackanja albanskih sela, usmeravajući pritom napade na ona naselja za koja je znao da su u njima ostali samo civili i zahtevajući da «niko ne ostane živ».

Pokusavajući da opovrgne te navode, Delić je ove sedmice izneo i vlastitu verziju napada na selo Jeskovo, koji se odigrao u martu 1999. i u kojem je, po njegovim recima, stradalo svega devet albanskih pobunjenika.

Ali, ako je suditi po navodima svedoka optuzbe K-41, koji je svoj iskaz pred sudom dao pre tri godine, jedinica kojom je komandovao Delić je u pomenutoj akciji ubila desetoro civila, i to uprkos činjenici da nisu pružali nikakav otpor. Dotični je svedok tom prilikom rekao i da su Delićevi oficiri istog meseca naredili pogubljenje 15 albanskih civila u selu Trnje.

Delić je te tvrdnje pokušao da ospori tako što je tvrdio da se svedok pri njihovom iznosjenju rukovodio «necasnim namerama».

Iduće će sedmice Delića unakrsno ispitivati tuzilastvo.

Ana Uzelac je voditeljica projekta IWPR-a u Hagu.

Location: Macedonia
Albania
Serbia
Kosovo

Topic: Courtside

Focus: Medunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/sudska-hronika-slucaj-milosevic-5>